

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Vyučovaci jazyk	Slovenský jazyk
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelanie ISCED 1 – variant A
Predmet	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Šiesty
Časová dotácia	7 hodín týždenne 231 hodín ročne
Miesto realizácie	Trieda, knižnica, jazyková učebňa, školská záhrada, verejné priestranstvá nachádzajúce sa v obci.

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 6. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA KOMUNIKÁCIA A SLOH ČÍTANIE A LITERATÚRA

V **6. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- významová rovina
- tvarová rovina
- skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, čítanie s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

2. Cieľ predmetu

- Osvojiť si vybrané slová a učiť sa správne písať vybrané a ich príbuzné slová,
- naučiť sa slovenskú abecedu a získať zručnosť využívať ju v praxi,
- dokončiť výcvik v poznávaní a určovaní podstatných mien,
- v mužskom rode rozlišovať životnosť, – poznávať slovesá v prítomnom čase,
- poznávať predložky a osobné zámená,
- cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slová a podobne),
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov najmä formou reprodukcie krátkych textov, rozprávaním a opisom,
- cvičiť sa vo formách spoločenského styku.

3. Obsah učebného predmetu

A. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA - 99 hodín

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis Osvojenie ustálených radov vybraných slov. Osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách a v ich najfrekvencovanejších príbuzných slovách. Správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodňovanie ich pravopisu. Osvojenie si slovenskej abecedy. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v Príručke slovenského pravopisu pre školy, v telefónnom zozname, v PSC, v Detskej encyklopédii a pod.). Zaradovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove. Poznávanie podstatných mien (vlastností a činností), určovanie čísla a rodu. Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu. Zmena tvaru podstatných mien. Oboznamovanie sa s poradím pádov a pádovými otázkami. Vyslovovanie a písanie predložky s podstatným menom. Poznávanie slovičiek v prítomnom čase. Časovanie slovičiek v prítomnom čase. Poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla. Poznávanie slovičiek v neurčitku, tvorenie a používanie príslušného tvaru (výslovnosť aj pravopis). Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3. osobe jednotného a množného čísla (rytmické pravidlo: otvorí, rozsvieti, tvári sa a pod.) Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovičiek.

B. KOMUNIKÁCIA A SLOH - 33 hodín

Obmieňanie slov vo vete. Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede na jednoduché otázky.

Reprodukcia

Reprodukcia krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov a na základe vlastných zážitkov. Rozprávanie podľa osnovy zostavenej kolektívom triedy pod vedením učiteľa. Sústreďovanie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti rozprávkových dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete.

Opis

Opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a podobne – ústne.

Formy spoločenského styku

Precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, pozdravy. Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu. Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný lístok. Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželaní.

C. ČÍTANIE A LITERATÚRA - 99 hodín

Technika čítania

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich. Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s pochopením obsahu. Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej schopnostiam pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy.

Literárna výchova

Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok. Pri práci s textom vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre deti. Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou. Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti. Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja. Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela. Rozumieť vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania). Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe. Poézia od detských autorov (napr. L. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic). Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J. a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak). Bájky a poviedky o prírode (napr. R. Móric, L. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezop). Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko). Náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)

4. Metódy a formy práce

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a stylistické cvičenia. Gramatické učivo sa zameriava na pravopisný výcvik. Literatúra odporúčaná v 6. ročníku ukazuje krásu prírody a život detí v súčasnosti i v minulosti. Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah k pravde a k dobru. Čítaním vybraných povestí poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné povedomie. Čítaním náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode, spoločnosti a človeku.

5. Medzipredmetové vzťahy

Základné vedomosti a zručnosti z jazyka slovenského žiak aplikuje vo všetkých vyučovacích predmetoch, najmä gramatické a pravopisné javy. Prvky literárnej výchovy sa premietajú v predmetoch dejepis, prírodopis, hudobná výchova no aj v ďalších predmetoch. Sloh je spojený s jazykovou zručnosťou a lexikou, ktorá sa prelína všetkými predmetmi.

6. Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Jazyková komunikácia	Slová vo vete, Slovo
		Vyhľadávanie priezvisk v telefónnom zozname
		Vlastné podstatné mená
		Osoba a číslo slovies
		Skloňovanie podstatných mien
	Literárne žánre	Dobré rady všetkým žiakom

		Solúnski učítelia	
		Hostina	
		Šťastie, zdravie pokoj svätý	
		Ludové príslovia o vlasti	
		Straka a cigánove oči	
		Povešť o bratislavskej zlatej rybke	
		Pipi v cirkuse	
		Rozprávanie	Môj najkrajší prázdninový zážitok
		Opis	Význam zdravej výživy
		Formy spoločenského styku	Opis osoby
			Predstavovanie
Oslovenie známej osoby			
Ochrana života a zdravia	Jazyková komunikácia	Prosba a poďakovanie	
		Písanie i a y po obojakých spoluhláskach m	
		Vybrané slová po r, Precvičovanie pravopisu	
		Pádové otázky podstatných mien	
		Vybrané slová po z, precvičovanie pravopisu	
	Literárne žánre	Rod podstatných mien	
		O troch grošoch	
		Svätý Mikuláš	
		O človeku čo nikdy nehrešil	
		Roztopašné znamienka	
		Strážcovia pokladu	
		Považie, Rapotanky	
	Rozprávanie	Čo robíme na ihrisku	
	Opis	Význam osobnej hygieny v živote človeka	
	Formy spoločenského styku	Počasia	
		Vychádzka do prírody	
	Reprodukcia	Havran a líška	
Environmentálna výchova	Jazyková komunikácia	Tvrdé, mäkké a obojaké spoluhlásky	
		Zaraďovanie slov podľa abecedy	
		Všeobecné podstatné mená	
		Slovesá	
		Vybrané slová po s, precvičovanie pravopisu	
		Pády a predložky	
	Literárne žánre	Už je jeseň	
		Lastovičky	
		O kukurici	
		Jablčko	
		Tatári pod Trenčínom	
		Krab a jeho mať	
		Biela zima	
		Snehová perina	
		Cisárovo nové šaty	
		Mamička moja	
		Nad zlato cennejší	
		Večer nám je vždy dobre	
		Biele goliere	
	Rozprávanie	Jar	
	Jarné zvyky		

	Opis	Rybári lovia ryby
		Na oblohe je dúha
		Naša škola
	Reprodukcia	Mačka a kocúr na stanici
Regionálna výchova a ľudová kultúra	Jazyková komunikácia	Druhy, písanie a čítanie viet
		Vyhľadávanie slov v slovníku
		Podstatné mená mužského rodu
		Prítomný čas slovies
		Vybrané slová po p, precvičovanie pravopisu
	Literárne žánre	Povešť o svätom Cyrilovi a Metodovi
		Jánošíková výstroj
		Rozprávka o 1. januári
		Nad Tatrou sa blýska
		Odkedy nosí slimák dom so sebou
		Prečo je voda v mori slaná?
	Rozprávanie	Dedina
		Moja najkrajšia cesta
		Precestoval som celé Slovensko
	Opis	Naša trieda
Opis priateľa		
Mediálna výchova	Jazyková komunikácia	Slabika - Hláska - Písmeno
		Vybrané slová po m, precvičovanie pravopisu
		Zmena základného tvaru podstatných mien
		Časovanie slovies v prítomnom čase
		Slovenská abeceda, Malé a veľké písmená
	Literárne žánre	Turkovo bralo
		Dve tajomstvá
		Figel' husitskej dievčiny
	Rozprávanie	Sekera so zlatým poriskom
		Dobré a zlé zvyky
	Opis	Mesto
		Púšťanie šarkana
	Formy spoločenského styku	Supermarket
		Pozdrav, Pozdrav na pohľadnici
		Oslovenie neznámej osoby
Multikultúrna výchova	Jazyková komunikácia	Vybrané slová, písanie i a y po obojakých spoluhláskach p a b
		Vybrané slová po b, precvičovanie pravopisu
		Vybrané slová po v, precvičovanie pravopisu
		Poznávanie podstatných mien
		Číslo podstatných mien
		Čítanie a písanie predložiek
		Svätoplukove prúty
	Literárne žánre	Zákaz stavania snehuliakov
		Vajce prekvapko
		Maxi pes Fík
	Rozprávanie	Popoluška
		Ihrisko
	Opis	Odkiaľ prišli moje šaty

		Obchodný dom
	Formy spoločenského styku	Ospravedlnenia

7. Učebné zdroje

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov:

Slovenský jazyk pre 6. ročník ŠZŠ

Čítanka pre 6.ročník ŠZŠ

Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 6.ročník ŠZŠ

Detské časopisy

8. Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu vychádzame z Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie žiakov špeciálnej školy. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnáваме výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa 6. ročníka je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známami.